

УВЕДЕН У КОВИ ИНВЕНТАР БР. 32
1 Јануара 1942. год.
Београд.

ЗАКОН о РУДАМА

у

КРАЉЕВИНИ ЦРНОЈ ГОРИ

ЦЕТИЊЕ,

Штампано у Држ. Штампарији Краљ. Црне Горе.

1911.

38468

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН о РУДАМА

у
КРАЉЕВИНИ ЦРНОЈ ГОРИ

ГЛАВА ПРВА.

Опште одредбе.

Члан 1.

Закон о рудама опредјељује правила и услове, под којима је једино дозвољено руде и каменоломе истраживати и експлоатисати.

Члан 2.

Све руде ма гдје се налазиле — у земљи или на површини исте — дијеле се у

погледу истраживања и експлоатације, на руде и каменоломе.

Члан 3.

Као руде сматрају се земљишта која садрже, ма где и ма у каквом облику било, минералне материје, из којих се може извадити злато, сребро, платина, жива, калај, бакар, олово, цинк, кобал, никел, кром, манганез, гвожђе, антимон, бисмут и други метали; арсеник, сумпор, фосфати, сулфати металични, пирити (сумпорни шљунак), стипса, салитра, земљана сô, слани извори, све врсте каменог угља, графит, тресет (турб), петролије, битуми и друга тијела сличне природе, камени лој (талк), осинац, борна кисељина и његови саставци, морска пјена и све врсте скупоцјеног камена.

Члан 4.

Као каменоломи (камени мајдан) сматрају се земљишта, у која се налази, ма у каквом облику, камење које служи за грађевине, за украсе и за калдрме; камен од млина, литографски, и други; камење које се налази у индустрији као: лисац, креда, гиис, згура, остатци од топљења минерала, минералне боје, пијесак, иловача и т. д.

Члан 5.

У неизвесности где се има класифицирати нека минерална материја, која није горе именована (чл. 3. и 4.), ријешава надлежни Министар.

Члан 6.

Све руде (чл. 3.) биле оне у земљи или на површини земље, својина су др-

жавна, а не онога чија је земља, према томе, сваки је дужан тражити одобрење за истраживање и повластицу за експлоатацију руда.

Члан 7.

Ко је способан својим имањима управљати, (виђи чл. 636. у вези са чл. 638., 639. и 653. Општег Имовинског Законика), тај може добити право за истраживање и експлоатацију руда.

Члан 8.

Право истраживања и експлоатације руда добива се по прописима овога закона. Ова се права протежу вертикално на неограничену дубину испод површине земље.

Минералне материје обухваћене у руде дијеле се у погледу истраживања и експлоатације, у три категорије:

- 1) камени угљ свију врста, тресет (турб), петролија и битуми;
- 2) камена сô, соли које је прате и слани извори; и
- 3) све минералне материје, које не улазе у дviјe горњe категоријe, a o kojima je riјeč u чl. 3.

Са уступањем концесије за истраживање и експлоатацију једне минералне материје из три поменуте категорије, уступају се у исто вријеме све материје припадајуће категорији уступљене материје; међутим уступање минералних материја дviјu других категорија могу добити и друга лица на истом земљишту, одвојено.

Члан 9.

Купљење пијеска, који садржи злато, не сматра се као операција за истражи-

вање и експлоатацију. Оно се чини по дозволи мјесне управне власти, уз плаћање од пет перпера годишње на особу, а на простору једне капетаније.

Члан 10.

Прописи овога закона, не одузимају ништа у погледу државне благајне од државног права на сб.

Члан 11.

Истраживање и експлоатација руда, не сматрају се као трговина, и по том нијесу подвргнуте професионалној такси.

ГЛАВА ДРУГА.

О истраживању руда.

Члан 12.

Истраживања руда могу бити двојака: прста, за која се рудни простор само именује, а искључива, за које се овај и ограничава.

Члан 13.

Нико не смије копати, чинити сондаже, отварати бунаре и подземне галерије и т. д., с намјером да отвори руду, било на своме, или на земљишту другога, без дозволе за истраживање.

Члан 14.

Дозволу за истраживање издаје Министар у чију надлежност спада одјељење народне привреде.

Члан 15.

У молби за дозволу, за просто право истраживања, треба назначити:

- а) име и презиме, занимање, мјесто становања и држављанство молиочево; и
- б) села, општине, капетаније и области, у којима молиоц жели предузети истраживање.

Уз молбу треба приложити још и ујеренje надлежне власти о способности и да ли је дотични властан управљати са својим имањем, као и положити кауцију, за оштете које би својим радом могао проузроковати.

Члан 16.

Просто право истраживања даје се на једну годину, и то највише на простору који заузимају три општине.

Члан 17.

Ко по истеку једне године затражи да му се рок за просто право истраживања продужи, тај мора уз молбу за исто поднijети и исцрпан извјештај, о дотадашњем свом раду.

По пријему молбе, надлежни Министар ће одредити на трошак молиоца стручно лице, које ће на лице мјеста провјерити његов рад, па према извјештају истога, донијети своје ријешење.

Одобрено просто право истраживања може се продужити само за једну годину.

Члан 18.

Просто право истраживања руда може се пренијети и на друго правно лице, ако ово испуњава све услове прописане чл. 15. овога закона. Оно је и наследно за законите наследнике истраживаочеве, ако и ови испуњавају све услове овога закона,

и ако се за то најдаље у року од три мјесеца по смрти првога, пријаве надлежном Министру.

Члан 19.

Дозвола за просто право истраживања не даје искључиво право истраживања једном лицу; ову исту дозволу могу добити и друга лица, за исте руде и на истим мјестима.

Члан 20.

Искључиво право истраживања руда једне категорије (чл. 8.) на једно одређено мјесто, добива се дозволом за истраживање у једном ограниченим простору.

Истраживање једне материје, од једне од три именоване категорије, обухваћа у сито вријеме и остale материје исте категорије.

Члан 21.

Ограничени простор, који мора имати форму правоугаоника, има у површини највише 500 хектара.

Члан 22.

Молба за искључиво право истраживања упућује се преко обласне управе, у подручју које се налази ограничени тражени постор. Молиоц у истој означује:

- а) име и презиме, мјесто рођења, држављанство и занимање;
- б) мјесто где ће се обављати истраживање;
- в) геометријску форму и тачан положај ограниченог простора;
- г) површину у хектарима коју тражи; и
- д) материју коју ће истраживати.

Уз молбу треба приложити:

- 1) увјерење о способности и да је молиоц властан управљати својим имањем;
- 2) кауцију за оштете, које би могле произаћи поводом рада за истраживање;
- 3) надлежно пуномоћије, ако се одобрење за другога тражи; и
- 4) гаранцију од једне банке у држави за исплату прве једногодишње таксе, а на рачун од 0·20 пара на хектар траженог простора.

Молиоц губи право на ограничени простор ако не испуни све горепоменуте услове; као и, ако на свршетку једне године, не би платио горе означену таксу од перпера 0·20 на хектар, за идућу годину.

Поред горњих услова молиоц је дужан поднијети надлежном Министру, у року од мјесеца дана, од дана предаје молбе, и један топографски план означујући границе ограниченог простора, иначе ће изгубити сва права истраживања на уступљени простор.

Члан 23.

Право истраживања на једном ограниченим простору почиње од дана донесеног ријешења по датој молби.

У року од мјесеца дана по донесеном ријешењу, молиоц треба да ограничи тражени простор. Ово ограничење врши стручна комисија — коју нареди надлежни Министар — у присуству мјесне полицијске власти, а трошкове око тога сноси молиоц.

Члан 24.

Како просто, тако и искључиво право истраживања даје се ономе, који се први

за то пријави, ако испуњава прописе овога закона. Ако се виши број лица за једно или друго, у исто вријеме и за исти простор пријаве, надлежни Министар, узев у обзир њихову способност и материјалну и моралну, рјешава, хоће ли свима, већини или једном, и коме од њих дати дозволу за истраживање.

Члан 25.

Све радње на истраживање, које се окрену на експлоатацију, обуставља надлежни Министар административним путем.

Члан 26.

Радови у једном ограниченој простору морају се отпочети у времену од шест мјесеца, од дана добивене дозволе, и морају се без прекида продужавати више од шест мјесеца; у противном случају ограничени простор може се одузети.

Члан 27.

Трајање истраживања у једном ограниченој простору је од двије године. Ко буде искључиво истраживање отпочео, и годишњим извјештајем показао да је приљежно, правилно и непрекидно радио, па затражи продужење, надлежни Министар поступиће у смислу чл. 17. и овдје продужење може бити само за једну годину. У току ове потоње године, лице које је добило продужење за искључиво истраживање, мора искати концесију, иначе може изгубити право на ограничени простор. За све ограничене просторе, на које би се изгубило право у смислу члана 26. и првог дијела члана 27. овог закона, надлежни Министар ријешиће, по

увиђавности, хоће ли остати за државу или на расположење.

Члан 28.

Истраживања испод здања и на педесет метара око, као и испод путова, водовода, гробља, вјештачких постројења, авлија или огађених башта, не могу се без претходног одобрења власника чинити.

У изузетним важним случајевима могу се истраживања чинити по одобрењу надлежног Министра и без пристанка власника, али у том случају власника треба осигурати од свију штета, које би за вријеме рада или доцније, поводом истраживања, могао имати.

Ако би се радње око истраживања вршиле у близини војних грађевина, надлежни Министар у споразуму с Министром војним одредиће за сваки посебни случај одстојање, мимо кога се те радње вршити не смију.

Тако исто ће надлежни Министар по саслушању стручњака, одредити одстојање, мимо кога се те радње не смију вршити у близини минералних, извора, или извора у опште.

Члан 29.

Осим случаја предвиђених првом али нејом члана 28., сваки власник је дужан дозволити истраживање у ограниченој простору и на својој земљи, али прије сваког рада молиоц је дужан споразумети се са власником земље о накнади штете. Ако се у том не би могли нагодити, на молбу једног или другог, надлежни Министар донијеће своје ријешење о начину накнаде евентуалних штета.

Члан 30.

У границама једног ограниченог простора или једне већ постојеће концесије, неће се дозволити другоме да истражује, осим оне руде, за које није дата дозвола прећашњима у том ограниченом простору.

Члан 31.

Лице, коме је дата дозвола за истраживање, не може располагати са материјалом извађеним у току истраживања без особитог одобрења Министрова.

ГЛАВА ТРЕЋА.

О добивању повластицâ (концесијâ).

Члан 32.

Право за експлоатацију руда добива се путем повластице (концесије), а на особито тражење.

Члан 33.

Молба за повластицу мора садржати:

- а) све услове из чл. 22.;
- б) да мјесто које се тражи није дато другоме;
- в) име минерала;
- г) мјесто открића руде;
- д) име које ће носити повластица (концесија);
- ћ) положај и површину мјеста у хектарима;
- е) да ли повластицу тражи за истраживање у једном ограниченом мјесту;
- ж) једну мостру руде за коју се тражи повластица; и
- з) да ли на траженом мјесту, или у околини има земље, воде, шуме или ка-

меног угља, који се за радњу употребити може.

Уз то се мора изложити програм цијеле радње, и назначити хоће ли молиоц сам или у друштву исту вршити, као и означити капитал, који намјерава у радњу уложити.

Ако који од поменутих услова није испуњен, молиоцу остаје да га испуни у року од 30. дана, у противном случају не предузима се ништа по његовој молби.

Члан 34.

Лице, које је добило дозволу за истраживање, има првенствено право на концесију у том ограниченом простору. Ово право не може добити други, осим ако га овај не одрече или ако не предузмерад у одређеном времену (чл. 27.)

Члан 35.

У осталим случајевима првенство има онај, који се први пријави. Ако је више дозвола тражено у исто вријеме, а потражиоци се сами не нагоде, концесија ће се мочи дати — свијема у заједници, или оном који се нађе најподеснијим за добро извођење дотичног рада.

Члан 36.

Потражиоц дужан је поднијети у два примјерка — а у размјери одређеној од надлежног Министра, — план земљишта. У плану мора се тачно означити мјесто где је руда откријена и чисте границе земљишта (чл. 23.).

Овај план може бити приложен молби или поднешен доцније, али најдаље осам дана прије специјалног прегледа (чл. 40.);

у противном случају неће се ништа предузимати по односној молби за концесију.

Члан 37.

Простор, тражени за концесију, мора имати облик правоугаоника површине хоризонталне од 100 хектара најмање и 500 хектара највише.

Мала страна правоугаоника не може бити мања од једне четвртине више стране. Овај је облик обавезан за молиоце, али ако се према мјесним приликама нађе да би неки други облик био комоднији, може се пристанком подузимача и измијенити.

Члан 38.

И ако је забрањено истраживање изван уступљених граница (чл. 15.), концесија дата може изаћи и из ових граница, кад год се тачка, где је руда отворена, налази у правоугаонику. Али концесија не може се проширити на ограничени сусједни простор, без пристанка онога, који истражује на том ограниченом простору.

Члан 39.

Концесија се не даје, осим случаја кад се утврди да је руда на одређеном мјесту (чл. 40.) довољно проучена.

Члан 40.

Не може се дати концесија без особитог испита на лице мјеста (специјалног прегледа), у коју сврху надлежни Министар одређује — о трошку молиоца — стручну комисију:

а) да утврди да ли постоји руда и да ли се може корисно експлоатисати;

б) да види, да ли се правоугаоник тражени може, са или без измене, уступити молиоцу, без да се креће стечена права, и права ограничених простора (чл. 38.);

в) да проучи све што се односи на јавне интересе и на интересе власника земља; и

г) да проучи план, и ако се констатује нека нетачност, да се упути молиоцу да исправку учини по упуштвима и то у року од три мјесеца, од дана кад му је то саопштење учињено. Овај се рок не може обновити више но један пут.

Ако овај не поднесе план исправљен како треба, он губи право на концесију.

Члан 41.

Специјални преглед мора се извршити у току од шест мјесеца најдаље, од дана кад је концесија затражена.

За сваки специјални преглед надлежни Министар издаје једну објаву, означујући у истој главне тачке потраживања по-властице, као и дан када ће се чинити преглед.

У току од двије недеље, од објаве специјалног прегледа, потражиоц концесије и сви заинтересовани могу затраживати присуство експерта на прегледу. Експери-ти су изабрани и наименовани од стране надлежног Министра, или су одређени од лица, која су добила дозволу за истра-живање. Преглед специјални биће на одређени дан.

Члан 42.

Жалбе против извјештаја о специјалном прегледу, примају се најдаље у року од два мјесеца од дана, кад је свршен

специјални преглед. Ове жалбе морају бити упућене надлежном Министру, а прегледаће их једна стручна комисија.

Члан 43.

Концесије се дају специјалним законима (члан 167. Устава) на неодређено вријеме, а обично на 50 година.

Члан 44.

Одбијање молбе у смислу чл. 39., одузима потражиоцу право дато му чл. 27.

Члан 45.

У току времена од једне године најдаље, послије закона о издавању концесије, њене границе морају бити забиљежене на површини земљишта (чл. 23.)

ГЛАВА ЧЕТВРТА.

О односима концесионара према трећим лицима.

Члан 46.

У погледу експлоатације руда у близини здања, путова, водовода, гробља, вјештачких постројења, авлија и ограђених башта, поступиће се у смислу члана 28.

Члан 47.

Поред земљишта на уступљеном простору, па односило се то на радње под земљом, или на отворено, концесионер има право уз накнаду заузети нужна земљишта, разумије се, осигуравајући све по начину рада и трајности.

Члан 48.

Ако су земљиште, шума или вода у границама концесије, државна својина, концесионер ће се обратити надлежном Министру, који ће их уступити на послугу бесплатно подузетнику за цијело вријеме концесије.

Ако та земљишта припадају општини или приватним, па се не могу са подузетником нагодити, овај потоњи ће се обратити Министру, који ће наредити, да се заузму путем закона о експропријацији.

Члан 49.

Ако заузимање траје више од једне године, или ако због разних радња заузето земљиште постане неподесно за експлоатацију у целини, власник може тражити експропријацију цијelog земљишта за рачун концесионара, и то му се је, у смислу закона о експропријацији, дужно учинити.

Члан 50.

Прописи закона о експропријацији, односно заузимања појединог земљишта и одређивања цијена на исто, не обухватају друге оштете и губитке, који би се радом проузроковали на имању дотичног власника. У овом случају спорове ће решавати редовни судови.

Члан 51.

На земљишта изван граница концесије, концесионер може са дозволом Министром, а уз накнаду власницима земљишта, изводити радове изазване потребом експлоатације, према прописима овога закона.

Под истим условима може се послужити водом и шумом на уступљеном простору или у близини истог, разумије се придржавајући се закона и наредаба о шумама.

Члан 52.

Ако експлоатација руде даје још и материју из категорије каменолома, концесионер не може их употребити без за потребе искључиво за експлоатацију.

ГЛАВА ПЕТА.

Одношају између сусједних рудокопа.

Члан 53.

Около свакојега рудокопа оставиће се један зид природног земљишта, најмање од 10 метара дебљине, који се не смије ни копати ни пробијати без особите дозволе надлежног Министра.

Члан 54.

Сваки подузетник руда чим дозна за какав несретни случај у сусједном рудокопу, дужан је притећи му у помоћ, са својим радним средствима, у колико тиме не би његовом рудокопу пријетила опасност, а за оштете које би претрпио, добиће сразмјерну накнаду. Такође у случају пријеке потребе, власник једног рудокопа може се послужити са галеријама, окнима, машинама, за вађење руда и воде, за провјетравање од свога сусједа, разумије се уз накнаду.

Члан 55

Између сусједних рудокопа постоје међусобне обавезе за олакшавање извођења разних радова.

Ако се међусобно заинтересовани не могу нагодити, надлежни ће Министар то по међу њих коначно регулисати.

Концесионер, у чију се корист рад изведе, дужан је намирити оштету другоме.

Члан 56.

Ако су два рудокопа један више другога, а власници истих не могу се нагодити о вођењу међусобног рада, надлежни ће Министар то регулисати.

Члан 57.

Један концесионер једног рудокопа, може експлоатисати материје које припадају другом рудокопу, а на које би наishaо при правилној експлоатацији свога рудокопа, осим ако према наредби надлежног Министра те материје није могуће посебно експлоатисати, али ове материје морају се повратити односном власнику ако их затражи, уз накнаду трошкова за вађење.

Члан 58.

Сваком подузимачу (концесионеру) дозвољено је служити се пролазима, путовима и другим радњама, које је израдио власник сусједне руде, уз пристојну накнаду.

Члан 59.

Ако је више руда раздвојено земљиштем незаузетим, које по својем положају и својој форми не може сачињавати једну посебну концесију, оно ће се дати једном од дотичних концесионера, који га затражи, управљајући се према глави другој овога закона.

Ако више концесионера затраже једновремено сва, или један дио ових зема-

љишта, оно ће им се раздјелити према прилици и потреби.

ГЛАВА ШЕСТА.

О правима рударских подузимача и о рударским друштвима.

Члан 60.

Концесионер једне руде добива право да с њом располаже, да је пренесе на другога, да рудокопе развија, да ливнице, здана и зграде потребите за радње и персонал, подиже, да машине и спрave за олакшицу радње постројава; да прави водоводе, јазове, путове и жељезнице на уступљеном земљишту и ван њега, у колико то захтијевају рударске потребе; да изводи својим радионицама занате нужне за рударске радње; да подиже магазине, бараке и гостионице искључиво за снабдијевање свога персонала и радника, али без икакве своје добити на то; и да откаже радњу у оним просторима, који су иссрпљени, и онда тим губи искључиво право на те просторе.

Члан 61.

Рудна поља, копаоници, ливнице, грађевине, машине, бунари, галерије, локомотиве, вагони, коњи, алати, инструменти и апарати, који служе искључиво за експлоатацију, сачињавају неподјелиму својину руде и сматрају се као непокретност.

Нијесу сматрани као такви: минерали извађени, животиња и алати, који служе за њихов пренос, као ни депозити резерве разних материја и предмета.

Члан 62.

Једна руда не може се продати на дјелове ни дијелити без одобрења надлежног Министра.

За уступање у цјелини једне руде, јавља се надлежном Министру, са копијом судског акта, у смислу којега је уступање извршено.

Члан 63.

Састављање двају или више рудокопа може се учинити:

а) ако непосредно један до другога леже;
б) ако се састављањем експлоатација лакше и корисније врши; и

в) ако молба упућена за то надлежном Министру није из погледа на опште интересе одбивена. А ако је састављање учињено без питања или противу његова ријешења, оно се сматра као неважеће.

Члан 64.

Концесионер једне материје минералне садржане у једној од категорија, концесионер је и свију материја, које се у тој категорији налазе, а у границама концесије.

Члан 65.

Концесионер или његов заступник, морају становати у капетанији у којој се налази рудокоп.

Члан 66.

Ако концесионер не ради на руду у току једне године, од дана када му је концесија дата, она му се може одузети и административним путем. Противу ријешења Министрова, може се апеловати Државном Савјету у року од 30 дана, од дана кад му је саопштено исто.

Концесионер мора јавити надлежном Министру почетак рада на експлоатацији руде најмање два мјесеца раније, и поднијети односне планове, за начин експлоатације.

Члан 67.

Ако концесионер прекине или смањи експлоатацију руде, или повећа одвише продајне цијене, да постану несносне и штетне за државу и за потрошаче, надлежни Министар може му предложити особите услове за експлоатацију и за цијене.

Несугласице, које би се могле породити ријешава изборни суд. У случају да се концесионер не сагласи са ријешењем изборног суда, Министар прекида концепцију путем административним.

Члан 68.

Ради извоза рударских производа, били они у виду сирове руде, или прерађевине, као и за увоз машина, оруђа, грађе и цијелог помоћног материјала за истраживање и за експлоатацију, подузетник неће плаћати ни увозну ни извозну царинску таксу. У погледу других олакшица поступиће се по закону о потпомагању домаће индустрије.

Члан 69.

И поједина друштва могу добити право на експлоатацију руда.

Члан 70.

Уговори и штатути друштава, као и измене истих, морају се подносити на одобрење надлежном Министру, а важиће само од дана одобрења.

Члан 71.

Друштво рударско мора имати своје име, управитеље цијelog рада, заступнике и пуномоћнике, као и стручно особље у довољној мјери.

Члан 72.

Уговоре и пуномоћија, како управитеља тако и осталих органа друштва — у којима се морају изложити сва њихова права и дужности, као и накнадне измене, — одобрава надлежни Министар.

Ова се писмена одобрења имају и путем званичног листа објавити.

Члан 73.

На годишње састанке друштва — који се држе најмање један пут у години — присуствује државни комесар, којега одређује надлежни Министар.

Члан 74.

Прописи трговачког закона односе се и на ова рударска друштва, у колико није што особито овим законом наређено.

ГЛАВА СЕДМА

О дужностима рударских подузимача.

Члан 75.

Осим онога што је у појединим члановима речено, концесионер је дужан у радњи својој:

- а) старати се о свакој могућој сигурности за лица и имања;
- б) радњу своју по прописима овога закона отпочети и непрекидно водити;

- в) строго пазити на запаљиве материје и снабдјевати се са справама и средствима за брзо гашење;
- г) старати се о провјетривању рудокопа; и
- д) снабдјевати се са сходним лампама у рудокопима, где би запаљивог гаса било.

Члан 76.

Кад надзорна власт нађе, да је нешто у рудокопу противу сигурности учињено, или пропуштено да се учини оно што треба, подузимач је дужан неуредности отклонити у року и на начин, који му ова одреди.

Члан 77.

Ако настане немогућност да се рад може по прописима овога закона обављати, због спољашњих препрека, као: због рђаве проодње производа, због политичких сметња или рата, због опште глади или због подземних препрека, као: због непредвиђеног сурвавања, због навале воде и т. д., подузимач руде дужан је то одмах саопштити надлежном Министру, који ће му по увиђавности дозволити да рад обустави на извјесно вријеме. Но и кад се обустава рада дозволи, подузимач је дужан рудокоп у добром стању обдржавати.

Члан 78.

Сваки концесионер дужан је на свршетку године поднијети надлежном Министру детаљни план са исцрпним извјештајем годишњег рада.

ГЛАВА ОСМА.

Таксе на рудама.

Члан 79.

Сваки концесионер дужан је платити годишње државној каси једну сталну и једну постотну таксу.

Стална такса одређена је од 3 перпера на хектар за руде из прве категорије, а од 4 перпера за све друге руде.

У случају више концесија на истом простору, ова је такса плаћена посебно од сваке концесије.

Постотна такса је један по сто од вриједности материје минералне извађене на мјесту, па била она у виду сировине или прeraђена.

Ако би се производи даље куд носили ради продаје, тад се имају од продајне цијене одбити превозни трошкови.

Руде нијесу подвргнуте такси на непокретностима.

На камени угљ, који се троши у рудокопима ради експлоатације, не плаћа се постотна такса.

Члан 80.

Концесионер плаћаје све дажбине законом одређене у оној општини, којој рудник припада.

Члан 81.

Стална такса плаћа се унапријед, а постотна сваке шест мјесеца.

Члан 82.

Постотна такса плаћа се на основу рачунског извјештаја, који друштво подноси надлежном Министру.

У случају сумње о тачности извјештаја, Министар може одредити нарочиту комисију, која ће рачунске књиге прегледати, а друштво мора истој ставити их у ту сврху на расположење.

Члан 83.

Ако концесионер не исплаћује таксе тачно на вријеме, позваће се за то административним путем. Ако три мјесеца послиje позива не исплати таксе, концесија ће му се одузети административним путем.

ГЛАВА ДЕВЕТА.

Надзор на рудама.

Члан 84.

Истраживање и експлоатација руда подвргнуто је Министру у чији дјелокруг спада народна привреда, а који има да пази:

- а) на правилну експлоатацију руда;
- б) на сталност грађевина;
- в) на чување живота и здравља радника;
- г) на чување површине у интересу сигурности и јавних путова; и
- д) на осигурање од оштета којима би био повод експлоатација, ствари од опште користи.

Члан 85.

Надзор над рудама биће повјерен особитим инжинијерима.

Ради бољег надзора, државни комесар има право разгледати све планове и све рачунске књиге и о томе надлежног Ми-

нистра извијестити, али он је дужан сваку и најнезнатнију тајну радње чувати.

Министар одређује границе минералашке, као и права и дужности свију чиновника у администрацији руда.

Члан 86.

Министар унутрашњих дјела може предузети полицијске мјере, које су нужне за извршење чл. 84.

Предузете мјере цолицијске не дају концесионарима право на накнаде. Али у случају где би таква мјера имала сврху, чување једног пута, а предузета би била послиje отварања рудокопа, концесионеру може се повратити трошак за употребстављања, која су постала непотребна или трошак око радња, на које би подузетник био том мјером наведен.

ГЛАВА ДЕСЕТА.

О казнама.

Члан 87.

Платиће глобу од 20 до 100 перпера:

- а) сваки онај, који би се дао на истраживање, а неби имао дозволу за то (чл. 6.), или би се огријешио о пропису чл. 9. овог закона;
- б) сваки онај, који би та истраживања чинио на земљиштима означеним у чл. 28. овог закона; и
- в) сваки онај који би се огријешио о алинеји трећој чл. 95. и о другим члановима за које особите казне нијесу предвиђене.

Члан 88.

Казниће се глобом од 40 до 200 пер-пера:

- а) сваки онај, који би се огријешио о полицијским мјерама, предузетим у смислу чл. 86.;
- б) сваки онај, који би се огријешио о прописима чл. 53.;
- в) сваки онај, чији се рад на истраживање преокрене на експлоатацију;
- г) сваки онај, који не изврши алинеју другу чл. 66.;
- д) сваки онај, који се огријеши о прописима чл. 70., 71., 72. и 73. овога закона; и
- е) ко се огријеши о чл. 75., 76., 77. и 78. Осим тога после двије осуде на глобу, рад ће се на вријеме суспендовати, а може се по околностима повластица одузети.

Члан 89.

Казниће се глобом од 100 до 300 пер-пера:

- а) сваки онај, који промијени или помакне намјерно границе једног ограничног простора или једног уступљеног земљишта; и
- б) сваки онај, који би украо од изваненог минерала, у сврху да плати мању постотну таксу; у том случају, уз глобу, наплатиће се и односна такса на укрувени материјал (чл. 79. алинеја 4).

Члан 90.

Кривице (преступи), учињене према прописима овога закона, утврђују се записнички пред дотичним властима.

Члан 91.

Концесионер је имовно одговоран за све несреће које се догоде из непажње, или од удаљивања од правила за експлоатацију. Може такође одговарати и кривично, према случају и степену немарности.

Члан 92.

Постојећи закони, односиће се такође на рударске радње, у колико то овим законом није предвиђено.

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА.

Одузимање и напуштање концесије.

Члан 93.

Одузимање једне концесије не може извршити надлежни Министар без у случајевима предвиђеним овим законом. Ако је у сличном случају концесија слободна од сваке хипотеке, она остаје својина државна, а ако је оптерећена, руда се продаје на јавну лicitацију. Сума добивена раздијелиће се судским путем међу кредиторима, и то послиje потпуне исплате свију таксâ и обавеза државних. Ако и послиje тога нешто претекне, то ће се повратити концесионеру. У случају кад продаја на лicitацију не би успјела и по други ће се пут, послиje шест мјесеци, покушати, па ако и тада не би било купца, она ће остати као својина државна, без икакве обавезе према дужницима.

Против ријешења Министровог, да се одузме концесија, може се апеловати на Државни Савјет и то у року од 30 дана,

од како је дотичном писмено саопштено
ријешење Министрово.

Члан 94.

Ако концесионер једне руде хоће да је напусти, дужан је о томе извијестити Министра три мјесеца прије него обустави рад, а уз молбу има додати:

- а) планове и опис подземних радова;
- б) ујверење судско да концесија није ником заложена, или ако је, тачан опис ствари, на које се залога односи.

Ако је концесија слободна од хипотеке, она постаје својина државна, а ако је оптерећена са хипотеком, поступиће се са истом по прописима чл. 93.; у сваком случају, остатак од суме узете од руде, по задовољству свију обавеза према држави и дужницима, припасти ће Државној Благајни.

Члан 95.

По одустајању и одузимању концесије, концесионер не може дићи из рудокопа осим оне ствари, које по мишљењу администрације руда, не штете ништа рудокопу.

Несагласност, која би могла потећи у овом случају, рјешава изборни суд.

Концесионер је дужан предати Министру све планове и нацрте, који се искључиво односе на експлоатацију руде.

Члан 96.

Министар унутрашњих дјела израдиће правила за вршење одредаба овога закона.

Члан 97.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потврди, а важи тридесети дан по обнародовању у службеном листу.

Цетиње, 24. фебруара 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:

Чувар државног печата,
Заступник Министра Правде,
Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Д-р Л. Томановић с. р.

Предсједник Министарског Савјета
Министар Иностраних Дјела,
Заступник Министра Правде,
Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
М. Ђукановић с. р.

Министар Војни,
Бригадир И. Ђуровић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Ф. Јерговић с. р.

Министар Просвјете и Цркв. Послова,
П. Вучковић с. р.

Jur. br.
38468